

bivalci ter so pri zadnji srenjski volitvi gospoda H. Thorinegga pošteno zvrgli!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovenci so po svojih zadnjih izvoljenih državnih poslancih velevažen uspeh dosegli, jedro slovenskega naroda blaga nam Kranjska dežela dobi prvokrat za namestnika cesarjevega ne kakega Nemca ali nemčurja, ampak od goriških Slovencev izvoljenega državnega poslanca g. Andreja Winklerja. Nemčurji se nad tem strašno jezijo, Slovenci pa veselijo. Na Kranjskem je nemčurjem oklenkalo za vselej. — Dosedanji kranjski predsednik cesarski je premeščen za c. kr. namestnika na Moravsko. Državni zbor odložen je do 6. aprila t. l. Nemški ustavaki so le na videž razcepljeni; v prašanjih zadevajočih avstrijske Slované in katoliške kristijane so vsi enih mislij: zatirati jih kolikor le mogoče. — Veselo je to, da nemški konservativci in slovenski, česki, moravski, šleski, gališki in dalmatinski poslanci trdneje skup držijo, nego so se nemčurji nadejali. To je liberalnim nemčurjem skala, ob katerej si bodo skrhali vse svoje slavonožrečne zobe in ubili svoje nemčurske glave. — Ogerski ministri so sami liberalci, a za njimi ne stojijo konservativci, ki bi deželo rešili strašnih nasledkov liberalnega gospodstva, ampak še hujši liberalci in rovarji in judje. Kako se bo to razmotalo, to še se niti misliti ne da. Zoper Slovake, Srbe, Hrvate, Rumune postopajo Magjari, kakor zoper živino, ki ima na magjarski mig pokorna biti. Hrvatje so pa vsakako po svojih sedanjih poslancih v državnem zboru buda-peštinskem glasovali za ministra in kalvina Tisza-ja, misleč, da so tako ravnali kot veleprebrisaní državniki! Nam Slovencem se zdi, da se hrvatski poslanci jako varajo. Magjari so Slovanom sovražni, kakor Nemci in Turki. Slaboglasni prusak Schönerer drznil je se celo v osebo svitlega cesarja nasajati se, za kar je dobil od predsednika ukor v državnem zboru. Isti den pa je se zvršilo imenovanje slovenskega poslanca g. Winklerja za cesarjevega namestnika na Kranjskem in g. Kaline za namestnika na Moravskem. Vsled tega so prusaki močno poparjeni, zlasti v Ljubljani. Tukaj se pa sedaj Slovenci trdno pripravljajo na mestne volitve, da potisnejo zadnje nemčurje iz mestnega zastopa slovenske bele Ljubljane. — Na Gališkem se izseljuje mnogo ljudi v Ameriko. — Ogerska dežela ni samo bogata Judov in ciganov, ampak tudi freimavrerjev; skoro vsako mesto ima uže svojo freimaurersko „ložo“ ali shodnico. — Novi hrvatski ban odpeljal je se v Budimpešto, da ondi pospešuje novo pogodbo Hrvatske z Ogersko in dožene združenje Krajine s slavonsko-hrvatskim kraljestvom, čemur se Magjari trdovratno upirajo. Prvi hrvatski vinski sejem v Zagrebu je se dobro obnesel. Mnogo kupcev je došlo. — Voj-

voda Württemberg je zopet v Sarajevo prišel in prevzel načelništvo vlade bosensko-hercegovinske.

Vnanje države. Ruski car je francoskej vladi hudo zameril, da mu ta ni hotela izročiti juda Hartmanna, ki je v Moskvi železniški vlak z dinamitom razgnal, da bi carja ubil; Hartmann je zbežal po morji na Francosko, kder je bil prejet a zopet izpuščen, akoravno je zločinstvo, pri katerem je 35 ljudi bilo usmrtenih, točno dokazano; car je takoj svojega poslanika kneza Orlova pozval iz Pariza domov. — Kako da so freimavrerji očetje nihilistom, to kaže nedavno objavljeno pismo, katero je znani italijanski rovar in bogokletnik Garibaldi pisal socialistu in nihilistu Piya-tu v Pariz: „prav imate, da hvalite Hartmanna in pravite, da morajo vsi kralji od prvega do zadnjega poginoti, da se osnuje občna socialistična republika, politično umorstvo je skrivnost revolucije“; dalje potem hvali vse morivce kraljev in cesarjev in jihove napadnike, naposled celó Passenanteja, ki je lani hotel italijanskega kralja z nožem umoriti; in to pismo je se smelo na Italijanskem v vseh novinah tiskati in kralj in njegovi uradniki, sodniki, oficirji — molčijo. To je res uže — strašno! — Nemški cesar Viljelm je obhajal svoj 84. rojstni god. — Francoska vlada namerava iz dežele iztirati vse jezuite in jihove šole in samostane zatreti. — Rumunski minister Bratiano mudi se pri Bismarku in prosi dovoljenja, da bi rumunska knježevina postala kraljestvo ter ponuja zvezo z Nemčijo, proti komu? — Srbski knez skuša z Bolgarijo sklenoti poštno nagodbo. Bolgarski knez je še na Ruskem in se vrne v Sofijo mesenca aprila. — Kitajci se pripravljajo od Angležev naščuvani na boj zoper Ruse.

Za poduk in kratek čas.

Slomšekovi zbrani spisi.

(„Slov. Narod.“ štev. 295. l. 1879.)

Pod tem naslovom je izdal marljivi gospod Miha Lendovšek, vikarij v Ptujih, uže tretjo obširno knjigo, ki obsega 21 životopisov Slomšekovih. Ti podajajo z veliko zgovornostjo in obširnostjo popisano življenje in delovanje mnogih za prebujenje slovenske narodnosti zaslužnih pisateljev (n. pr. Ahacla, Staniča, Volkmera), pa tudi sploh vzglednih in imenitnih mož (n. pr. Radeckega). Še živo besedo nam piše Slomšek njih mišljenje in prizadevanje na korist ubogega človeštva. Pri vsakem veljaku kaže, kako se mu je bilo proti nebu ozirati, da nij onemogel v svojem trudapolnem delovanju, in kako je nahajal tolažilo in povračilo v svesti, da svoje dolžnosti spolnuje. Zares, lepo vrsto krepostnih mož predstavlja nam Slomšek v spodbujo, da bi je posnemali in po njih vzgledu domovini koristili.

A ne le jedro te knjige je hvale in priporočnja vredno, tudi njena beseda zasluđuje našo

pozornost. Slomšek je poleg Ravnikarja, Metelka in Vertovca najboljši slovenski prozaik od Vodnika do Levstika. Njegovi spisi se odlikujejo po čistosti jezika, globokosti mišljenja in čutenja, ter morajo se iz lingvističnega stališča včasih celo klasični imenovati. „Slomšekov zlog — pravi Janežič — je skozi in skozi uglajen, besede in podobe domače, izmed ljudstva posnete, narodne, torej tudi narodu v srec segajo.“

Slomšek je vedel, da je odgoja le na podlagi domačega jezika mogoča. Za uresničenje tega je neumorno deloval ves čas svojega življenja v zlasti pa kot dekanjski in škofijski šolski nadzornik. S tem pa še nij hotel nemščine odstraniti, kakor so mu očitali njegovi nasprotniki Nemci, nego držal se vedno pravila: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudij veljaš.

Slomšek je sprevidel, kako močno potrebujejo Slovenci dobrih knjig. Dobro vedel, da le v združenju je moč, sklenil je ustanoviti „društvo za izdavanje dobrih slovenskih bukev“. A kar je bilo Nemcem uže davno dovoljeno, tega vlada Slovencem ni dopustila: prepovedala je ustanovitev takega društva. Slomšek je dobro vedel zakaj in pisal svojemu prijatelju: „Posamezni preženemo svoje moči in onemoremo. To vidijo sovražniki in ustavljajo vse dobro z domišljijami vsake baže. Vendar me to nikakor ne bode zadrževalo delati v višjo čast božjo in blagor tistega ljudstva, mej katerega me je previdnost postavila —.“

Slomšek je znal popularno pisati. Kot izvrsten pedagog je vedel, da se more ljudstvu le ona knjiga prikupiti, ki je v narodnem duhu in na podlagi narodnega mišljenja osnovana. Slovensko ljudstvo je krepko, dovtipno, ljubi petje in in šale. To je Slomšek spoznal in po tem je uravnal svoje spise. Tudi Levstik je silno poudarjal, da slovenski kmet potrebuje v prejšnji vrsti kratkočasnih in podučnih sestavkov, ki so v domačem duhu pisani, a ne učeno. Jako bi mu ustregel, kdor bi znal resnico zavijati v prijetne šale. Pisati bi se moralo v domačej besedi, v domačih mislih na podlagi domačega življenja, da bi Slovenec videl Slovenca v knjigi, kakor vidi svoj obraz v ogledalu. (Potovanje iz Litije v Čatež, „Slovenski Glasnik“ I. 82.) — In za ta namen so najboljše pripravni ravno Slomšekovi spisi v zlasti njegove basni in pripovedi, pa tudi večina njegovih pesnij. Res da je pisava tu pa tam manj gladka in zastarela, da so nekateri izrazi Slovencem zunaj Štajerskega težko razumljivi. Ali temu bi gospod izdavalatelj lahko vekom prišel, ko bi Slomšekovo pisavo nekoliko popravil (n. p. prepogosto stavljen je glagol na zadnje mesto v stavku) in manje znane besede naj bi tolmačil v oklepah ali pod črto sè splošno znanimi izrazi. Skrbno urejene izdave tem boljše potrebujemo, ker Slovenci ne moremo vsako drugo ali tretje leto svojih pisateljev na novo in izdajati, treba je torej vsako izdavo na več časa preračunati in potem uravnati njeno obliko.

V Slomšekovih spisih nahajamo obilno gradivo za nežno mladino in sploh učence ljudskih šol. Se ve, da bi jako prikladno bilo, ko bi se basni in povesti v manjših snopičih izdale, ki bi naj bili urejeni po primeri starosti in odgoje naše mladine. Ali tudi tako so Slomšekove knjige zelo prikladne za darila naše mladine. Zlasti naj bi premožnejši rodoljubi nekaj takih knjig pokupili in je konec leta razdelili kakor šolska darila mej najpridnejše učence.

Tako bi se splečevali troški izdavanja in urednik bi lahko nadaljeval svoje začeto trudapolno delo. Posebno je želeli, da bi četrta knjiga skoro izišla, ker ona bode obsegala narodno-politične članke, popise, raznotere podučne drobtine, šolsko blago in pedagoške stvari. To so sami zanimivi spisi, ki imajo še denes svojo veljavo in ki so najbolj sposobni naše ljudstvo buditi in podučevati v njegovih pravicah.

V političkih spisih kaže se nam čist, neoskrunljiv značaj Slomšekov, ki nij nikoli odpadel od svojega roda, ali tajil svoje matere. Kak duh veje v teh spisih, to se vidi uže iz onega, kar piše Slomšek konec životopisa Franceta Čepeja str. 385, 6. III. kn.: „Nemci nam očitajo, da smo v omiki zaostali, da naše šole kaj ne veljajo, da je naše ljudstvo neumno in nemarno. Tako očitanje nij pravično, ne resnično. Slovencev je toliko posvečenih mešnikov, da jih nad sto in sto po nemških krajih kerške in sekóvske škofije služi; pa tudi po drugih avstrijskih deželah; veliko duhovnij bi bilo brez dušnih pastirjev, naj bi jim Slovenci ne pomogli. Koliko pa Nemcev mešnikov mej Slovenci najdeš? Slovenski rojaki služijo kot uradniki po vseh avstrijskih kronovinah, se naučijo lahko in radi vsakega jezika; kako okorno se pa večidel nemški opravniki med nami nosijo ter hočejo, naj bi za njih del vsi Slovenci nemški znali, da bi pri nas kaj veljali. Slovenski sinovi so na vojski hrabri vojščaki, in tako pogumni, da se jim sloviti vojskovodja odkrije in jih vsi hvalijo, ki jih poznajo. Slovenci znajo tudi orati in vinsko trto obdelovati, so pridni podložni svitlemu cesarju in pobožni verni kristijani: in ravno to je prava pristna omika, ki ljudi časno in večno srečne stori. Ako so Slovenci res zaostali, so zaostali v tisti nemški kulturi in posvetni modrosti, ki jo sv. apostol Pavel imenuje pred Bogom neumnost. Ako smo pa Slovenci v kakih posvetnih rečeh zaostali, so nerodne nemškutarke šole krive, v katerih se razun svete vere, prav za prav drugega nij slovenska mladina učila, kakor nekoliko nemčevati. Nemški so deca večidel pozabili, družih potrebnih in koristnih rečij se pa nijšo učili.“

Knjiga, v katerej se nahajajo taki nazori, in katera nam podaja tako izvrstno pedagoško gradivo, vredna je, da se čim dalje razširi in udomači mej slovenskim narodom. Zato sezite po njej zlasti vi učitelji in vsi oni, katerim je zdrava

omika našega ljudstva v resnici mar. Tako bode g. izdavatelju skoro mogoče četrto knjigo Slomšekovih spisov mej ljudstvo poslati. Rutar.

Smešničar 13. Jakec: veš, Jurček, mi povedati, kaj je prav noro? Jurček: ne vem, le kar mi sam izpovej! Jakec: vidiš, prav noro je, če ima kdo trobljo (trompeto) pa trobiti ne zna. No, kaj je pa še bolj noro? Jurček: nevem. Jakec: še bolj noro je, če ima kdo dve troblji, pa trobiti ne zna; no, ali veš, kaj je pa najbolj noro? Jurček: nevem. Jakec: najbolj noro je, če kdo trobiti zna pa nima nobene troblje, to je najbolj noro! . . . . k

Razne stvari.

(Stradajočim Istrijanom) darovali so farani Ormožki po č. g. župniku Sig. Sporn-u 16 fl. neimenovana gospodična v Celji 1 fl. Bog plati vsem!

(Častnega srenjčana) imenovala je srenja Brašlovška blag. gospoda Ferd. Haas-a, okrajnega glavarja in namestnijskega svetovalca.

(Iz Gradca) se nam piše, da se je ondi artiljerijski enoletni prostovoljec L. Kranjc ustrelil.

(V Kozjem) začel je poslovati novi urad za cementiranje posod.

(V Podgorji pri Brežicah) sta Fr. Podgoršek in Marija Planinova rezala v vinogradu; Podgoršek užge suho travo in grmičevje, plamen ugrabi obleko Marije Planinove ter jo ogenj tako opeče, da je reva še isti den umrla.

(Ponarejeni srebrnjaki) so se v Celji pri nekem gospodarji izdali, ki so tako izvrstno izdelani, da jih je težko bilo od pravih spoznati.

(Po meso za veliko noč) prišli so tatje pri nekem posestniku v Reki mariborskega okraja, mu strebo predrli, late prerezali, mesa in klobas v 2 žaklja pospravili, ko se prebudi, na dile hiti in jednega tata z motiko pobije. Ta se po lestvici na zemljo prevrže in zbeži samo z 1 žakljem, a pri Windenavi naleti na dva kmeta, ki ga hočeta prejeti. Tat vrže še slednji žakelj od sebe in jo mahne v šumo. Meso in klobase bo pa posestnik za veliko noč imel.

(Od svetlega cesarja potrjeni načelniki) in namestniki okrajnim zastopom so gospodje: v Gornjem gradu Jak. Spenc in Ant. Goričan, v Konjicah Lad. Posek in dr. Lederer, Slov. Bistrici Karl pl. Formacher in dr. Detiček, Vranskem Jožef Musl Al. pl. Schildenfeld, v Mariboru dr. Jožef Schmitter in dr. Duhač, v Mahrenbergu Fel. Schmitt in Aug. Kukla, v Šoštanji Miha Golob in Janez Vošnjak.

(Pomoči zoper oduhu) pri državnem zboru prosijo okrajni zastopi v Ormoži, Šmariji, Brežicah, Ivniku, Radgoni, Šoštanji in Arveži.

(Tatovje na sejm) pri sv. Juriji na južnej železnici so 12. t. m. ukradli nekemu trgovcu 400

gold., nekaj kmetici 6 fl. in č. g. župniku Vojniškemu zlatu uro z verižico vred 100 fl. vredno.

(Tolovaji) so v Turnem šmarijskega okraja napali posestnika Jak. Stumpfa in jegovega zeta, skali in izropali. Stumpf je hudo ranjen, trije tolovaji pa od žandarjev uže ugrabljeni in zaprti.

(Pod Zavrhom št. Lenartskega okraja) v Slov. goricah so trije fantje ubili 20letnega Franca Živko, ko je s svojim bratom bil na poti iz vinograda domov. Dobil je s planjko udarec po glavi, da je k priči mrtev bil — zali in pridni fant.

(Na brodu pri Spielfeldu) sme se teže nalagati do 3360 kilo. Od osebe in konja plačati je 6 kr. kar je nekoliko preveč.

(Izbrisali) so dr. Juga pri sv. Lenartu (prav za prav v kajhi celjske bivajočega) iz števila advokatov.

(Pri sv. Janži na Dravskem polji) je zgorela kočna M. Kovačičeva in v njej posestnik sam in kočlarica Marija Javernikova.

(Zmrznil) je v Karčovini zidar Filip Drevenshek po noči 19. marcija, ker je žganjice pijan na stezi zaspal.

(Sijajen sv. misijon) opravili so čč. oo. jezuiti od 29. febr. do 10. marc. v Reichenburgu, 5000 bilo je obhajanih.

(Južna železnica) namerava v Mariboru kupiti plem. Kriehuberjev paromlin in ga spremeniti v skladišče za blago.

(Žago in mlin zasipalo) je posestniku Kašmanu Kapelske fare nad Mariborom skalovje, ki se je na višini odtrgalo.

(† Henrik plem. Gasteiger) je v Mariboru umrl jako naglo, 71 let star.

Dražbe. 27. marc. Jakob Rubin 455 fl. v Konjicah, 1. aprila Jan. Geilšek na Pohorji 1300 fl. Treza Čuček 3929 fl. pri sv. Lenartu, Jan. Pišek 2259 fl. v Račah, Jož. Dobnik 8356 fl. v Lobnici, 15. aprila Jož. Žunko v Selnici pri Muri 1440 fl. 16. aprila Jožefa Mohorko v Nadolah 1000 fl. 17. aprila Jožef Schweinzer 8950 fl. na Grušovskem vrhu.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Vijentica		Rž		Jajmen		Oves		Parslica		Pyrso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	9	30	6	—	5	10	3	30	5	—	4	90	4	90
Ptuj	8	80	6	40	5	70	3	60	5	70	3	70	4	90
Gradec	10	62	7	70	6	13	3	55	5	70	—	—	5	20
Celovec	9	94	7	60	5	30	3	2	5	98	—	—	—	—
Ljubljana	11	20	6	60	5	50	3	57	6	62	4	20	5	90
Varaždin	8	40	7	50	6	—	3	—	5	60	6	—	5	25
Dunaj	14	71	11	52	9	25	8	80	8	25	6	85	—	55
Pešt	14	40	10	92	9	5	8	70	7	65	4	65	5	64